

**ЗАКОН О ЗАШТИТИ СВЈЕДОКА ПОД ПРИЈЕТЊОМ И УГРОЖЕНИХ
СВЈЕДОКА
(Неслужбени пречишћени текст¹)**

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Сврха Закона

Овим законом се уређују мјере које обезбјеђују заштиту свједока под пријетњом и угрожених свједока у кривичним поступцима које води Суд Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд) или **Тужилаштво Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: тужилац) за кривична дјела која су у надлежности Суда.

Члан 2.

Значење појмова

(1) У смислу овог закона појам породице односи се на лица којима је дозвољено да одбију да свједоче у складу с одредбама члана 83. Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ЗКПБиХ).

(2) Остали изрази који се користе у овом закону имају значење у складу са ЗКПБиХ, Кривичним законом Босне и Херцеговине и Законом о Суду Босне и Херцеговине, осим ако није другачије предвиђено овим законом.

Члан 3.

Свједоци под пријетњом и угрожени свједоци

(1) Свједок под пријетњом је онај свједок чија је лична безбједност или безбједност његове породице доведена у опасност због његовог учешћа у поступку, као резултат пријетњи, застрашивања или сличних радњи које су везане за његово свједочење, **или свједок који сматра да постоји разумна основа за бојазан да би таква опасност вјероватно проистекла као посљедица његовог свједочења.**

~~(2) Породица из става 1. овог члана подразумијева лица која могу одбити свједочење према ЗКП-у БиХ.~~

¹Овај неслужбени пречишћени текст садржи: Закон о заштити свједока под пријетњом и угрожених свједока ("Службени гласник БиХ" број 21/03); Закон о измјенама и допунама Закона о заштити свједока под пријетњом и угрожених свједока ("Службени гласник БиХ" број 61/04) - означено **подебљаним словима**; Исправку Закона о измјенама и допунама Закона о заштити свједока под пријетњом и угрожених свједока ("Службени гласник БиХ" број 55/05) – означено *косим словима*.

Овај неслужбени пречишћени текст служи за интерну употребу и на њега се не може позивати приликом службене употребе.

(2) Угрожени свједок је онај свједок који је озбиљно физички психички трауматизован околностима под којима је извршено кривично дјело или који пати од озбиљних психичких поремећаја који га чине изузетно осјетљивим, односно дијете и малољетник.

(3) Заштићени свједок је онај свједок који се саслушава према одредбама чл. 14. до 23. овог закона.

Члан 4.

Примјена мјера заштите свједока

Суд може одредити оне мјере заштите свједока које сматра потребним, а које су предвиђене овим законом, укључујући примјену више мјера истовремено. Приликом одлучивања која ће мјера заштите свједока бити примијењена, Суд неће одредити примјену теже мјере ако се иста сврха може постићи примјеном блаже мјере.

Члан 5.

Обавјештавање свједока

(1) Суд, тужилац и други органи који учествују у поступку ће по службеној дужности поучити свједока под пријетњом или угроженог свједока о мјерама заштите свједока предвиђеним овим законом.

(2) **Свједок под пријетњом и угрожени свједок има право на правну помоћ и помоћ и подршку органа за социјално старање, у складу са законом.**

ГЛАВА II - МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ СВЈЕДОКА

Члан 5.а

Мјере заштите примјењују се само уз сагласност свједока.

Члан 6.

Обезбјеђење психолошке, социјалне и стручне помоћи

Тужилац у току истраге, а након подизања оптужнице Суд, **под условом да постоји сагласност свједока и без објављивања било каквих личних података о свједоку**, обавјештава орган надлежан за питања социјалног старања о укључењу угроженог свједока у поступак и омогућава пружање помоћи тог органа као и психолошку подршку свједоку, укључујући присуство одговарајућих стручних лица приликом испитивања или саслушања.

Члан 7.

Ред извођења доказа на главном претресу

У току главног претреса, Суд може саслушати свједоке под пријетњом и угрожене свједоке у најскорије могуће вријеме и има могућност да саслуша те свједоке другачијим редослиједом на главном претресу од оног који је прописан у ЗКП-у БиХ.

Члан 8.

Испитивање

(1) Судија, односно предсједник вијећа ће у одговарајућој мјери контролисати начин испитивања свједока када се испитује угрожени свједок, посебно у циљу заштите свједока од узнемиравања и збуњивања.

(2) У изузетним околностима, **ако Суд утврди да је то у најбољем интересу свједока** Суд може, уз сагласност странака и браниоца, саслушати угроженог свједока тако што ће му директно постављати питања у име странака и браниоца.

Члан 9.

Свједочење путем техничких уређаја за пренос слике и звука

При одлучивању да ли постоје оправдани разлози да се свједок испита путем техничких уређаја за пренос слике и звука на начин да странке и бранилац могу постављати питања, а да не буду присутни у истој просторији са свједоком, такође ће се узети у обзир потреба да се обезбиједи заштита свједока под пријетњом и угроженог свједока.

Члан 10.

Удаљавање оптуженог

(1) Када постоји оправдана бојазан да ће присуство оптуженог утицати на способност свједока да свједочи потпуно и тачно, Суд може, по службеној дужности или по приједлогу странака или браниоца, а након саслушања противне странке и браниоца, наредити да оптужени буде удаљен из суднице.

(2) **Ако је удаљен из суднице** оптуженом ће бити омогућено да прати свједочење путем техничких уређаја за пренос слике и звука или ће свједочење бити забиљежено и предочено оптуженом.

(3) Бранилац ће бити присутан на саслушању. Након што се оптуженом предочи свједочење свједока, а прије него се свједок отпусти, браниоцу и оптуженом омогућиће се да се консултују.

(4) На рјешење из става 1. овог члана странке и бранилац могу изјавити жалбу. Вијеће апелационог одјељења разматра жалбу у року од 72 сата након пријема жалбе.

Члан 11.

Изузеци од директног извођења доказа

При одлучивању да ли се записници о исказима датим у истрази могу прочитати и користити као доказ на главном претресу, Суд ће такође узети у обзир потребу да се обезбиједи заштита свједока под пријетњом који би се могао изложити, или његова породица, великој личној опасности, односно заштита угроженог свједока који би се могао изложити значајној душевној боли ако би се појавио на главном претресу.

Члан 12.

Ограничење права оптуженог и његовог браниоца да прегледа списе и документацију

- (1) У изузетним околностима, ако би откривање неких или свих личних података свједока или других детаља допринијело откривању идентитета свједока и озбиљно довело у опасност свједока под пријетњом, судија за претходни поступак може, по приједлогу тужиоца, одредити да неки или сви лични подаци свједока, остану повјерљиви након подизања оптужнице.
- (2) Тужилац одмах обавјештава оптуженог и његовог браниоца о подношењу приједлога из става 1. овог члана.
- (3) Ако је могуће, судија за претходни поступак ће саслушати оптуженог и његовог браниоца прије него што **изда рјешење из става (1)** овог члана. Судија за претходни поступак **мора издати рјешење у року од 72 часа** након пријема приједлога.
- (4) Против рјешења из става 1. овог члана жалба није допуштена.
- (5) Ако судија за претходни поступак није био у могућности да саслуша оптуженог и његовог браниоца прије доношења рјешења из става 1. овог члана, Суд ће их саслушати одмах по пријему оптужнице.
- (6) Суд може, укинути рјешење из става 1. овог члана по службеној дужности или по приједлогу оптуженога или његовог браниоца.
- (7) Суд укида рјешење из става 1. овог члана на приједлог тужиоца.
- (8) Суд ће у **свим фазама поступка водити рачуна** да се, чим буде могуће, открију подаци на које се рјешење из става 1. овог члана односи. Откриће се довољно детаља како би се одбрана припремила за испитивање свједока. Подаци морају бити откривени најкасније у вријеме када свједок даје исказ на главном претресу.

Члан 13.

Додатне мјере којима се обезбјеђује неоткривање идентитета свједока

- (1) У изузетним околностима, када постоји оправдана бојазан да ће се озбиљно угрозити лична безбједност свједока или његове породице ако се неки или сви лични подаци свједока објелодане и да ће та опасност постојати и након давања исказа свједока, Суд може по службеној дужности или по приједлогу странака или браниоца одлучити да лични подаци свједока остану повјерљиви у трајању за које се одреди да је потребно, а највише 30 година након што одлука постане правоснажна.
- (2) Суд може након саслушања странака и браниоца **одлучити да идентитет свједока не буде откривен тако што ће дозволити свједоку** да свједочи иза паравана или користи електронски уређај за промјену гласа или слике свједока, или и слике и гласа користећи се техничким уређајима за пренос слике и звука.
- (3) Суд може, по службеној дужности или по приједлогу странака или браниоца, у било којем тренутку укинути рјешење из става 1. овог члана.

Члан 14.

Саслушаје заштићеног свједока

У изузетним околностима, када постоји очигледна опасност за личну безбједност свједока или његове породице и опасност је тако озбиљна да постоје оправдани разлози за вјеровање да није могуће да се та опасност умањи након што је свједок дао исказ, или је вјероватно да ће се опасност повећати због давања исказа, Суд може саслушати заштићеног свједока у складу са чл. 15. до 23. овог закона.

Члан 15.

Приједлог за саслушање заштићеног свједока

(1) Суд може да утврди да ли је оправдано извршити саслушање заштићеног свједока, било по службеној дужности, било на захтјев тужиоца, осумњиченог, оптуженог, или његовог адвоката

- а) судија односно предсједник или члан вијећа;
- б) тужилац; или
- ц) осумњичени односно оптужени или његов бранилац.

(2) Приједлог мора садржавати:

- а) податке који утврђују идентитет свједока и поступак у којем ће свједок дати исказ;
- б) чињенице које указују да је лична безбједност свједока или његове породице угрожена због његовог учешћа у поступку; и
- ц) околности о којима свједок треба бити испитан.

(3) ~~Ако приједлог поднесе тужилац или осумњичени, односно оптужени или његов бранилац,~~ Приједлог мора бити поднесен Суду у запечаћеној коверти, а на спољној страни коверте мора јасно бити назначено да се ради о приједлогу за саслушање заштићеног свједока из чл. 14. до 23. овог закона.

(4) Коверта с приједлогом за саслушање заштићеног свједока без одгађања се доставља предсједнику Суда. Предсједник Суда обавезан је приједлог прослиједити одговарајућем претресном вијећу или, ако до тада још није потврђена оптужница, издати налог којим се именују предсједник и два додатна члана вијећа који ће расправљати о том питању.

(5) Суд може позвати лице које је поднијело приједлог да додатно појасни чињенице од значаја за приједлог.

Члан 16.

Утврђивање потребе за саслушањем

(1) По пријему приједлога за саслушање заштићеног свједока, Суд ће без одлагања, а најкасније 15 дана од дана пријема приједлога, утврдити да ли је такво саслушање оправдано.

(2) Суд заснива своју одлуку на:

- а) чињеницама у приједлогу за саслушање заштићеног свједока; и

б) документацији о кривичном предмету која је достављена вијећу.

(3) О одлуци Суда у складу са ставом (1) овог члана обавјештавају се све странке без одгађања, а најкасније три дана од дана доношења одлуке о приједлогу. Наведено обавјештавање врши се писменим путем, али не садржи име или било коју другу информацију која би указивала на идентитет свједока на којег се приједлог односи.

Члан 17.

Жалба на одлуку вијећа

(1) Против одлуке из члана 16. овог закона допуштена је жалба.

(2) **Надлежно** Вијеће апелационог одјељења разматра жалбу из става 1. овог члана без одлагања и доноси одлуку најкасније у року од 15 дана од дана пријема жалбе, **а жалба се мора поднијети у писаном облику, у року од седам дана од дана доношења одлуке Суда, а у складу с поступком из члана 15. став (3) овог закона.**

Члан 18.

Заказивање саслушања

Након правоснажности одлуке да се одржи саслушање заштићеног свједока, Суд заказује датум, вријеме и мјесто саслушања, **чим то буде практично изводиво.**

Члан 19.

Саслушање

(1) Саслушање заштићеног свједока проводи Суд из става 1. члана 16. овог закона у складу са одредбама Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине које се односе на саслушање свједока, осим ако то није другачије одређено овим законом.

(2) Свједок ће бити поучен да:

а) се саслушава као заштићени свједок;

б) се његов идентитет неће открити никоме сем **члановима Суда и записничару Суда;**

ц) **ако је добио статус заштићеног свједока** неће се лично појавити пред Судом на било којем саслушању осим на саслушању заштићеног свједока; и

д) **не може бити присиљен да одговара** на питања која могу указати на његов идентитет или идентитет чланова његове породице.

(3) Суд ће детаљно саслушати свједока о околностима које је навео подносилац приједлога и о свим другим околностима које вијеће сматра неопходним.

Члан 20.

Записник

(1) Записник са саслушања заштићеног свједока не садржава податке о идентитету заштићеног свједока.

(2) У записнику се користи псеудоним за свједока који одређује Суд, а који ће се користити током кривичног поступка и у одлукама Суда.

(3) Чланови **Суда** и записничар **Суда** потписују записник са саслушања заштићеног свједока.

(4) Суд **предузима мјере да се обезбиједи** повјерљивост записника тако што:

а) чува записник на безбједном мјесту и одвојено од остале документације кривичног предмета;

б) враћа записник на безбједно мјесто након његовог кориштења на одговарајућем саслушању у кривичном поступку и након доношења правоснажне одлуке; и

ц) обезбјеђује дугорочно архивирање записника на начин који дозвољава приступ том документу само предсједнику кривичног одјељења у трајању за које се одреди да је потребно, а највише 30 година након што одлука постане правоснажна.

Члан 21.

Кориштење исказа заштићеног свједока

(1) На главном претресу кривичног предмета, Суд ће наредити да се исказ заштићеног свједока прочита наглас из записника са саслушања заштићеног свједока.

(2) Суду није потребна сагласност странака у поступку да нареди да се исказ прочита наглас.

(3) Суд може одустати од читања исказа наглас уз сагласност тужиоца, оптуженог и његовог браниоца.

(4) Свједок се не може позвати да да исказ на било којем саслушању сем на саслушању заштићеног свједока у складу с одредбама члана 19. става (2) тачка ц) овог закона.

Члан 22.

Додатна питања

(1) Суд може по службеној дужности или по приједлогу тужиоца или оптуженог или његовог браниоца одлучити да се заштићеном свједоку поставе додатна питања:

а) да се појасни раније дат исказ; или

б) везана за податке који нису били обухваћени раније датим исказом, а који су од значаја за предмет.

(2) Суд ће одржати додатно саслушање заштићеног свједока, на начин прописан у чл. 18. до 20. овог закона, у мјери потребној за потпуно и правилно утврђивање чињеница. Питања и одговори биљеже се и читају наглас на начин прописан у члану 21. овог закона.

Члан 23.

Неопходност других доказа за доношење пресуде

Суд не може да заснује осуђујућу пресуду искључиво или у одлучујућој мјери на доказима прибављеним у складу са чланом 11. или чл. 14. до 22. овог закона.

ГЛАВА III - ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

Повјерљивост

- (1) Подаци везани за мјере заштите свједока до којих дође лице на службеној дужности у току обављања дужности везаних за мјере заштите свједока, представљају службену тајну.
- (2) Суд или тужилац ће упозорити лица присутна на саслушању, или лица која сазнају такве повјерљиве податке у току својих службених или професионалних дужности, да је неовлаштено откривање таквих података кривично дјело.
- (3) Од лица која врше службену дужност везану за мјере заштите свједока и која сазнају податке из става 1. овог члана се не може тражити, ни у којем поступку, ни пред којим судом, трибуналом или истражном комисијом било којег облика, да достави било који документ или открије или исприча било какав садржај везан за те податке.

Члан 24.а

Опште одредбе везане за откривање информација, прописане актом о слободи информисања БиХ, не примјењују се на обраду личних података свједока у складу са овим законом.

Члан 25.

Пословник о раду

Суд ће усвојити пословник о раду који обезбјеђује одговарајуће кориштење мјера заштите свједока предвиђених овим законом и који гарантује да ће се свједоцима дати други адекватни видови заштите или збрињавања као што је то предвиђено одговарајућим законима Босне и Херцеговине.

ГЛАВА IV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Примјена на кривичне поступке у току

Овај закон се сходно примјењује и у оним кривичним поступцима који су у току у вријеме ступања на снагу овог закона.

Члан 27.

Ступање на снагу овог закона

Овај закон ступа на снагу 1. марта 2003. године.

("Службени гласник БиХ" 61/04)

Члан 21.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

("Службени гласник БиХ" број 55/05)

Исправка Закона о измјена и допунама Закона о заштити свједока под пријетњом и угрожених свједока